

OBRAZEC učnega načrta za predmet na dr. študiju – 3. stopnja

1.

Ime predmeta: Teorije socialnega dela in socialne politike: mednarodna perspektiva			
Nosilec: doc. dr. Vesna Leskošek			
Izvajalci: doc. dr. Vesna Leskošek, prof. dr. Silvia M. Staub-Bernasconi, prof. dr. Mikko Mäntysaari, prof. dr. Sabine Hering, doc. dr. Maria Maiss.			
Št. ur: 250 Drugo: 250	Predavanj: 30	Seminarskih vaj (seminarjev): 15	Lab. Vaje: 0
Število KT:10			

2.

Pogoji za vključitev:

Pogoj za vključitev v delo je vpis v letnik študija, pogoj za pridobitev 10 KT je izčrpno poznavanje predpisane literature s področja teorij socialnega dela in socialne politike, predstavitev teoretičnega dela doktorske disertacije ter seminarska naloga iz izbranega področja.

3.

Izobraževalni cilji in predvideni študijski rezultati:
(Predmetnospecifične kompetence)

Glavni cilj predmeta *Teorije socialnega dela in socialne politike: mednarodna perspektiva* je podati študentom in študentkam temeljno primerjalno in mednarodno perspektivo glavnih teoretikov in teoretičnih diskurzov s poudarkom na prepletenosti socialnega dela in socialne politike.

S predmetom študenti in študentke pridobijo znanje in zavedanje o pomembnosti zgodovinske perspektive v analiziranju aktualnih politik in praks. Na predavanjih se študenti in študentke seznanijo tudi s kritičnim in celostnim pregledom aktualnih globalnih in evropskih procesov ter z njihovim vplivom na vsakodnevno življenje revnih, izključenih ali kako drugače socialno ogroženih ljudi. Končni cilj predmeta je usposobiti študenta in študentko za znanstveno razmišljanje z uporabo temeljnih teorij in metod s področja socialnega dela in socialne politike.

Znanje in razumevanje:

Predmet *Teorije socialnega dela in socialne politike: mednarodna perspektiva* študente in študentke usposobi, da kritično reflektirajo stare in nove teorije iz socialnega dela in njihove povezave s socialno politiko. Študenti in študentke se naučijo prepoznavati in temeljito znanstveno preučevati posledice, ki jih imajo tovrstne teorije na prakso v socialnem delu in socialni politiki na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni.

Uporaba:

Študenti in študentke se naučijo analizirati teorije s področja socialnega dela in socialne politike v

skladu s svojimi lastnimi ontološkimi in epistemološkimi predvidevanji. Študenti in študentke znajo integrirati in aplicirati teorije s področja socialne politike na mednarodne in nacionalne procese in politike ter sintetizirati in kontekstualizirati analitično znanje.

Refleksija:

Predmet *Teorije socialnega dela in socialne politike: mednarodna perspektiva* usposobi doktoranda in doktorandko za kreativno in samostojno znanstveno raziskovalno delo in reševanje znanstvenih problemov. Po končanih predavanjih so sposobni predvideti morebitne vplive politik in razvoja na področje socialnega dela in socialne politike.

Prenosljive spretnosti – niso vezane le na en predmet

Spretnosti pridobljene pri predmeti se nanašajo in prenašajo na celotno znanje o socialno politiki in socialnem delu, ki jo študent uporablja pri pisanju doktorske disertacije in v praksi. Uporaba mednarodne literature je uporabna za izdelavo celotne doktorske disertacije, v kateri se odražajo mednarodni tokovi socialnega dela.

4.

Vsebina predmeta:

I. Temeljni koncepti

- Paradigma, teorija, model, koncept, akcijska teorija, metoda, tehnika;
- Ontološki (npr. realizem vs. konstruktivizem, povezava mikro-makro) in epistemološki (npr. resnica, intuitivizem vs. racionalizem, fenomenologija/pozitivizem vs. kritični racionalizem) pristopi h konstruiranju teorij;
- Opis, razlaga/razumevanje; vrednotenje, modeli k rešitvi usmerjenega socialnega dela;
- Praksa temelječa na teoriji in znanosti: vloga znanosti v socialnem delu in socialni politiki;
- Profesionalizacija socialnega dela;
- Primerjava teorij in metod.

II. Teorije in metode socialnega dela v primerjalni perspektivi

1. Temeljni/klasični teksti – zgodovinski in aktualni pregled primerjalne perspektive;

- Biografije pionirjev in pionirk socialnega dela in socialne politike;
- Pomen teorij v socialnem delu;
- Socialno delo/socialna pedagogika.

2. Socialni problemi in problemi učenja v socialnem delu

- Teorije človekovih potreb in učenja;
- individualna/kategorična marginalnost in izključenost (revščina, brezposelnost, diskriminacija, rasizem/seksizem, nasilje itd.) ter problemi socializacije in učenja v življenjskem ciklusu;
- individuuum kot član horizontalnih tipov interakcij; vertikalne strukture moči in subkulture.

3. Filozofski in teoretski pristopi socialnemu delu:

- Filozofski pristopi;
- teoretični pristopi.

4. Vrednote, etike in cilji teorij socialnega dela:
 - Dobrobit posameznika, skupin, skupnosti;
 - emancipacija;
 - socialna pravičnost;
 - človekovo dostojanstvo in človekove pravice.
5. Subjekti v socialnem delu in specifična praktična področja socialnega dela.
6. Raziskovalno usmerjene metode socialnega dela:
 - Kulturni, družbeni in organizacijski kontekst kot pogoj za strokovno posredovanje;
 - različne znanstvene metode (npr. mobilizacija virov; ozaveščanje, transkulturno razumevanje, posredovanje, opolnomočenje, zagovorništvo, prispevki v javnih diskusijah itd.)
 - spreminjanje organizacijskih, kulturnih in družbenih pogojev;
 - evalvacijski postopki.

III. Teorije in pristopi k socialni politiki in primerjalni perspektivi

- Temeljni/klasični teksti;
- Perspektive socialne politike;
- Vrednote, etike in cilji socialne politike;
- filozofije in teorije socialne politike;
- tipi načrtovanja in posredovanja socialne politike.

IV. Povezave med socialnimi mikro- in makro-praksami (skupno poučevanje)

- Povezave med socialnim delom in socialno politiko, mikro in makro-praksami;
- večstopenjska praksa – od lokalne do mednarodne ravni;
- transnacionalne socialna politika – globalizacija socialnega dela in socialne politike;
- študije primera.

5. Temeljni študijski viri:

1. Teorije socialnega dela

1. Banks Sarah (1995): *Ethics and values in Social Work*, New York
2. Bourdieu, Pierre (1993): *La misère du monde*, Paris
3. Cox, D./Pawar, M. (2006): *Social Work. Issues, Strategies, Programs*, Sage, London
4. Healy, Lynne M. (2001): *International Social Work*, Oxford Univ. Press, New York
5. Hollstein-Brinkmann, Heino/Staub-Bernasconi, Silvia (Hg.) (2005): *Systemtheorien im Vergleich. Was leisten Systemtheorien für die Soziale Arbeit? Versuch eines Dialogs*, VS Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden,
6. Kirst-Ashman, K.K./Hull, G.H. (1993): *Understanding Generalist Practice*, Nelson-Hall Publ., Chicago
7. Lovelock, R./Lyons, K./Powell, J. (eds): *Reflecting on Social Work, Discipline and Profession*, Palgrave, Ashgate
8. Mullaly, Bob (1997): *Structural Social Work. Ideology, Theory and Practice*, Oxford Univ. Press, New York
9. Parton, Niigel (ed.) (1996): *Social Theory, Social Change and Social Work*. Routledge 1996.
10. Ramon, Shulamit (1998): *The Interface between Social Work and Social Policy*, Venture Press, Birmingham

11. Reamer, Frederic G. (1993): *Philosophical Foundations of Social Work*, New York
12. Soydan, Haluk (1999): *The History of Ideas in Social Work*, Venture Press, Birmingham/UK
13. Staub-Bernasconi, Silvia (2007a): *Social Work: Theory and Methods*, in: Ritzer, George (Ed.) *The Blackwell Encyclopedia of Sociology*, SE-ST, Vol. IX, Blackwell Publishing, USA/UK:4541-4546
14. Weiss, Idit/Welbourne, Penelope (2007): *Social Work as a Profession: A Comparative Cross-National Perspective*, Venture Press, Birmingham/UK
15. Selected texts of Weber, Marx, Habermas, Goffman, Foucault, Luhmann

2. Teorije socialne politike

1. Balibar, Étienne (2001), *Nous, citoyens d'Europe? Les Frontieres, l'État, le peuple*. La Découverte, Paris.
2. Barry, Brian (2005), *Why Social Justice Matters*, Polity, Cambridge.
3. Bauman, Zygmunt (2005), *work, Consumption and the new poor*, Open University Press, New York.
4. Bourdieu, Pierre 1995(): *Die feinen Unterschiede*, Suhrkamp, Frankfurt/M
5. Butler, Tim, Watt, Paul (2007), *Understanding Social Inequality*, Sage Publications, London.
6. Dean, Mitchell (2006), *Governmentality: Power and Rule in Modern Society*, Sage Publications, London.
7. Doyal, L./Gough, I. (1991): *A Theory of Human Need*, Macmillan, London
8. Esping-Andersen Gosta (1990): *The Three Worlds of Welfare Capitalism*, Polity Press, Cambridge
9. Esping-Andersen Gosta (2003): *Why we need a New Welfare State*, Oxford University Press, New York
10. Giddens, Anthony, Diamond, Patrick, Liddle Roger (2006), *Global Europe, Social Europe*, Polity, Cambridge.
11. Held, David (2004): *Global Covenant. The Social Democratic Alternative to the Washington Consensus*, Polity Press, Cambridge
12. Heller, Agnes (1984): *Power and Shame*, Routledge
13. Midgley, James (1997): *Social Welfare in Global Context*, Sage, London
14. Nussbaum Martha C./Sen, Amartya (1993): *The Quality of Life*, Oxford
15. Petras, James, Veltmeyer Henry (2005), *Social Movements and State Power*, Pluto Press, London
16. Rawls, John (1971): *A Theory of Justice*, Cambridge
17. Sennett, Richard (2002): *Respect in a World of Inequality*, Norton
18. Shue, Henry (1996): *Basic Social Rights*, Princeton Univ., Princeton
19. Shragge, Eric (Ed.) (1997): *Workfare – Ideology for a New Under-Class*, Garamond Press
20. Steiner, H.J./Alston, Ph. (2000): *International Human Rights in Context. Law, Politics, Moral*, Oxford University Press, New York
21. Sylvester, Christine (2002): *Feminist International Relations – An Unfinished Journey*, Cambridge University Press, Cambridge/UK
22. Theresa Wobbe (2000): *Weltgesellschaft*, Transcript, Bielefeld
23. Yeates, Nicolas (2001): *Gloalization and Social Policy*, Sagen, London

6.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, seminarji, skupinsko delo, vodeni individualni študij, predstavitve in nastopi študentov in študentk. Študij bo temeljil na tekstualni analizi v skladu z osnovnimi vprašanji uporabne

znanosti/strokovne teorije. Bistven del spremljanega individualnega študija je tudi primerjava teoretičnih in političnih konceptov glede na njihov pomen za prakso. Študenti in študentke bodo v času individualnega znanstveno-raziskovalnega dela imeli redne konzultacije in podporo mentorjev in mentoric doma in v tujini. Ker gre za mednarodni študij, bo del predavanj in konzultacij potekal tudi preko videokonferenc in interne spletne strani.

7.

Preverjanja znanja - obveznosti študenta:
(npr. ustni in/ali pisni izpit, seminar, projekt)

Študent in študentka morata v sklopu predmeta *Teorije socialnega dela in socialne politike: mednarodna perspektiva* predstaviti dokončan teoretični del doktorske disertacije ter napisati seminarsko nalogo, kjer bo jasno razvidno, da sta sposobna analizirati in kritizirati koncepte teorij socialnega dela in socialne politike v skladu s filozofskimi premisami in implikacijami za prakso. Poleg tega se pri ocenjevanju upošteva sprotno raziskovalno delo študenta/študentke ter izčrpno poznavanje literature s poudarkom na izbranem raziskovalnem vprašanju. Po potrebi se študentu in študentki ponudi možnost ustnega preverjanja znanja v obliki izpita. Upošteva se naslednja ocenjevalna lestvica:

- 10 – odlično: izjemni rezultati z zanemarljivimi napakami
- 9 – prav dobro: nadpovprečno znanje, vendar z nekaj napakami
- 8 – prav dobro: solidni rezultati
- 7 – dobro: dobro znanje, vendar z večjimi napakami
- 6 – zadostno: znanje ustreza minimalnim merilom
- 1 do 5 – nezadostno: znanje ne ustreza minimalnim merilom.

Študenti in študentke bodo po opravljenih obveznostih pri predmetu *Teorije socialnega dela in socialne politike: mednarodna perspektiva* pridobili 10 KT. V primeru objave ali javne predstavitve znanstvenega prispevka s področja teorij socialnega dela in socialne politike se študentu ali študentki prizna največ 5 KT.

8.

Reference izvajalcev predmeta:
(3-5 referenc, relevantnih za predmet)

Doc. Dr. Vesna Leskošek

- 1) Dragoš, Srečo in Leskošek, Vesna (2003): *Social inequality and social capital*. Ljubljana: Mirovni inštitut.
- 2) Leskošek, Vesna (2005): *The role of the Slovenian women's movement in the development of social work : history of social work in Slovenia, 1900 - 1940*. V: Schilde, Kurt (ur.), Schulte, Dagmar (ur.). *Need and care : glimpses into the beginnings of Eastern Europe's professional welfare*. Opladen, Blommfield Hills: Barbara Budrich Publishers, 2005, str. 149-160.
- 3) Leskošek, Vesna, Dragoš, Srečo. *Community and social capital in Slovenia: the impact of transition*. *European journal of social work*, 2004, vol. 7, no 1, p. 73-88.
- 4) Leskošek, Vesna (2006): *Politica sociale e servizi sociali in transizione: il caso della Slovenia*. V: *Nuove solidarieta nell'allargamento dell'Unione Europea : a cura dei Corsi di studio in Servizio sociale* Università di Trieste, (Grex). Milano: Franco Angeli, 2006, p. 121-132.

- 5) Leskošek, Vesna (2003): Slovenia: a synopsis of social services system. V: Anheier, Helmut K. (ur.), KUMAR, Sarabajaya (ur.). Social services in Europe : an annotated bibliography. Updated and extended ed. [Germany]: Observatory for the Development of Social Services in Europe: = Observatorium für die Entwicklung der sozialen Dienste in Europa, 2003, p. 341-356.

Prof. Dr. Mikko Mantysaari

- 1) Mäntysaari, Mikko (1991): Sosiaalibyrokraatia asiakkaiden valvojana. Byrokraatiatyö, sosiaalinen kontrolli ja tarpeitten sääntely sosiaalitoimistoissa, Vastabapino, Tampere.
- 2) Mäntysaari, Mikko (1996): Halleröd, B./Heikkilä, M./Mäntysaari, M./Ritakallio, V-M./Nyman, C.: Nordic Countries: Poverty in Welfare States. In: Oyen, E./Miller, S.M./Samad, S.A. (eds.): Poverty: A Global Review. Handbook on International Policy Research. Scandinavian University Press.
- 3) Mäntysaari, Mikko (1994): Problems of Social Work in a Recession? Have social workers been left on their own. In "Social Work in Scandinavia – Presentations, Changes and Challenges. Tampere University.
- 4) Mäntysaari, Mikko (2000): Social Work Management in Finland. In Harlow, E./Lawler, J.: Management, Social Work, and Change. Ashgate /Aldershot.
- 5) Mäntysaari, Mikko (2005): Realism as a Foundation for Social Work Knowledge. Qualitative Social Work 4 (1).
- 6) Mäntysaari, Mikko (2005): Propitious Omens. Finnish Social Work research as a laboratory of change. European Journal of Social Work 8 (3).

Prof. Dr. Silvia M. Staub-Bernasconi

- 1) Staub-Bernasconi, Silvia (1986): Soziale Arbeit als eine besondere Art des Umgangs mit Menschen, Dingen und Ideen – Zur Entwicklung einer handlungstheoretischen Wissensbasis Sozialer Arbeit, In: Sozialarbeit, Okt. 1986:2-60
- 2) Staub-Bernasconi, Silvia (1995): Systemtheorie, Soziale Probleme und Soziale Arbeit: lokal-national-international. Oder: Vom Ende der Bescheidenheit, Haupt/Bern, Stuttgart, Wien.
- 3) Staub-Bernasconi, Silvia (1998): Soziale Probleme – Soziale Berufe – Soziale Praxis, In: Heiner, M./Meinhold, M./von Spiegel, H., Staub-Bernasconi, S.: Methodisches Handeln in der Sozialen Arbeit, Lambertus/Freiburg, 4. Aufl.
- 4) Staub-Bernasconi, Silvia (2007): Soziale Arbeit als Handlungswissenschaft, UTB/Haupt, Bern, Stuttgart, Wien.
- 5) Staub-Bernasconi, Silvia (2007): Soziale Arbeit als Dienstleistung oder Menschenrechtsprofession? Zum Selbstverständnis Sozialer Arbeit in Deutschland mit einem Seitenblick auf die internationale Diskussionslandschaft, in: Lob-Hüdepohl, A./Lech, W. (Hg.): Ethik Sozialer Arbeit. Ein Handbuch, UTB/Schöningh, Paderborn.

Prof. Dr. Sabine Hering

- 1) Hering, Sabine/Waaldijk, Berteke (2006): Guardians of the Poor - Custodians of the Public. Welfare History in Eastern Europe. Opladen/Farmington Hills.
- 2) Hering, Sabine/Waaldijk, Berteke eds.(2003): History of Social Work in Europe (1900-1960). Female Pioneers and their Influence on the Development of International Social Organizations. Opladen/Farmington Hills.
- 3) Hering, Sabine/Münchmeier, Richard (2005): Geschichte der Sozialen Arbeit. Eine Einführung. Weinheim und München.
- 4) Hering, Sabine, eds. (forthcoming 2009): Social Care under State Socialism (1945-1989).

Assist. Prof. Dr. Maria Maiss

- 1) Maiss, Maria (2006): Ethisch-moralische Propädeutik. Erziehungsethische Überlegungen zur Psycho- und Soziogenese prä-moralischer und moralischer Fähigkeiten. Münster: LIT 2006.
- 2) Maiss, Maria/Pantucek, Peter (2008): Theorie mit Leidenschaft: Ilse Arlt . Weiterhin aktuelle Fragen der Sozialen Arbeit, in: Soziale Arbeit, Zeitschrift für soziale und sozialverwandte Gebiete 6, 2008, S. 202-211.
- 3) Maiss, Maria/Stattler, Ursula (2008): Social Space-Oriented Brief Intervention for Politicians in Communities and Social Workers, in: Jakob, Mariana Christen/Reichmuth, Judith (ed.) (2008): Community Development: Local and Global Challenges, Interact, Lucerne
- 4) Maiss, Maria (2007): „Der Traum von einem qualitätsvolleren Leben“ in: Rätz, Werner/Zenker Birgit/Exner Andreas (Hg.): Reichtum für Alle? Das Buch zum Grundeinkommen, Wien: Deuticke.
- 5) Maiss, Maria (2002): Das gute Leben oder Reichtum als volle Erfüllung menschlicher Verwirklichungschancen. In: Die Armutskonferenz, Attac, Beigewum (Hg.): Was Reichtümer vermögen. Gewinner und Verlierer in europäischen Wohlfahrtsstaaten. Wien: Mandelbaum.